

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра внутрішньої медицини № 1

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01 вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

«ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: Медицина

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 27 червня 2024 року).

Розробники:
Завідувач кафедри, д.мед.н, професор

Юрій КАРПЕНКО

Завуч кафедри, доцент

Ольга САВЕЛЬЄВА

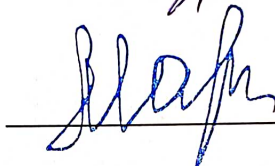
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри внутрішньої медицини № 1
Протокол № 1 від 28.08.2024 р.

Завідувач кафедри

Юрій КАРПЕНКО

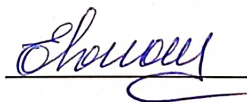
Погоджено із гарантом ОПП

Валерія МАРТЧЕРЕДА

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з терапевтичних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 1 від 30.08.2024 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з терапевтичних дисциплін,

Олена ВОЛОШИНА

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів: 4 Годин: 120 Змістових модулів: 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 222 «Медицина» Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Денна форма навчання</i>
		<i>Обов'язкова дисципліна</i>
		<i>Рік підготовки: 4</i>
		<i>Семестри VII - VIII</i>
		<i>Лекції (8 год.)</i>
		<i>Семінарські (0 год.)</i>
		<i>Практичні (72 год.)</i>
		<i>Лабораторні (0 год.)</i>
		<i>Самостійна робота (40 год.)</i>
	<i>у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i>	
	<i>Форма підсумкового контролю – диференційний залік</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: Опанування здобувачем вищої освіти знань та формування елементів професійних компетентностей в галузі терапії та удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання:

1. Формування вмінь та навичок з клінічного обстеження хворих із основними захворюваннями серцево-судинної системи, крові та кровотворних органів та аналізувати їх результати;
2. Формування вмінь та навичок з обґрунтування клінічного діагнозу, складання плану лабораторних та інструментальних досліджень хворих з найбільш поширеними захворюваннями серцево-судинної системи, крові та кровотворних органів та їх ускладнень;
3. Опанування вмінням визначати тактику лікування та профілактики найбільш поширених захворювань серцево-судинної системи, крові та кровотворних органів та їх ускладнень.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Загальних (ЗК)

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
- ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7. Здатність працювати в команді.
- ЗК8. Здатність до між особистої взаємодії.
- ЗК10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології
- ЗК11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальних (СК):

- СК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані

- СК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів
- СК3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання
- СК4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань
- СК5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань
- СК6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань
- СК7. Здатність до діагностування невідкладних станів
- СК8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги
- СК9. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів
- СК10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій
- СК11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього втручання
- СК13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів
- СК14. Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб
- СК15. Здатність до проведення експертизи працездатності
- СК16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм
- СК18. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів
- СК21. Здатність зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються
- СК24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами
- СК25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів
- СК26. Здатність визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН1 - Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
- ПРН2 - Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
- ПРН3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання
- ПРН4 - Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
- ПРН5 - Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
- ПРН6 - Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового

обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН7 - Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН8 - Визначити головний клінічний синдром або симптом, яким обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН9 - Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН10 - Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН14 - Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН17 - Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН21 - Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН23. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати: Загальні питання внутрішньої медицини, етіологію, патогенез, клініку, діагностику, лікування, профілактику поширених захворювань серцево-судинної системи та захворювань крові та кровотворних органів в клініці внутрішніх хвороб.

Вміти:

- Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя пацієнтів з захворюваннями серцево-судинної системи, крові та кровотворних органів та їх ускладнень;
- Оцінювати інформацію щодо діагнозу застосовуючи стандартну процедуру, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень. Визначати

- перелік необхідних клініко-лабораторних та інструментальних досліджень та оцінювати їх результати (за списком 4).
- Виділяти провідний клінічний симптом або синдром (за списком 1). Встановлювати попередній діагноз, здійснювати диференціальну діагностику та визначати клінічний діагноз захворювання (за списком 3).
 - Визначати принципи лікування захворювань, необхідний режим праці та відпочинку, характер харчування (за списком 2).
 - Діагностувати невідкладні стани (за списком 3).
 - Визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу (за списком 3).
 - Оволодіти навичками комунікації та клінічного обстеження пацієнта
 - Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) при захворюваннях серцево-судинної системи, крові та кровотворних органів.
 - Вести медичну документацію.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Основи діагностики, лікування та профілактики основних захворювань серцево-судинної системи.

Тема 1. Артеріальна гіпертензія

Визначення. Роль порушень центральних та ниркових механізмів регуляції тиску, ендотеліальної функції та інших факторів. Класифікація. Клінічні прояви та дані додаткових методів дослідження. Ураження органів-мішеней. Диференційний діагноз. Стратифікація ризику. Ускладнення. Ізольована систолічна артеріальна гіпертензія. Лікування. Гіпертензивні кризи, особливості лікувальної тактики.

Тема 2. Вторинні (симптоматичні) артеріальні гіпертензії. Нейроциркуляторна дистонія. Атеросклероз

Визначення. Основні причини. Особливості клініки, діагностики ниркових (реноваскулярних, ренопаренхіматозних), ендокринних (синдром і хвороба Кушинга, феохромоцитома, синдром Конна, хвороба Грейвса) і гемодинамічних артеріальних гіпертензій. Артеріальна гіпертензія при вагітності, метаболічних порушеннях (метаболічний синдром). Значення лабораторних і інструментальних методів для диференційної діагностики та верифікації діагнозу. Терапевтичне та хірургічне лікування.

Нейроциркуляторна дистонія. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація. Особливості клінічних синдромів. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Диференційована терапія.

Визначення поняття атеросклерозу. Роль гіперліпідемій, загального та місцевого запалення, ушкодження судинної стінки і тромбоцитів у розвитку атеросклерозу. Фактори ризику. Особливості клінічних проявів залежно від переважної локалізації (аорта, коронарні, мезентеріальні та ниркові артерії, артерії нижніх кінцівок).

Значення лабораторних, променевих та інших інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Загальні принципи лікування. Лікувальна тактика при різних варіантах перебігу.

Тема 3. Хронічні форми ішемічної хвороби серця (ІХС).

Визначення ІХС. Етіологія. Класифікація ІХС. Особливості клінічного перебігу і діагностики різних варіантів стабільної стенокардії. Вазоспастична та мікроvasкулярна стенокардії. Безбольова форма ІХС, післяінфарктний та дифузний кардіосклероз.. Особливості клінічних проявів. Критерії діагнозу. Диференційована терапія різних форм ІХС. Ускладнення. Прогноз-модифікуюча терапія.

Тема 4. Гострий коронарний синдром (нестабільна стенокардія, гострий інфаркт міокарда).

Визначення. Класифікація гострого коронарного синдрому та інфаркту міокарда. Визначення нестабільної стенокардії. Класифікація. Особливості клінічного перебігу і діагностики нестабільної стенокардії та гострого інфаркту міокарда. Критерії діагнозу. Ускладнення гострого інфаркту міокарда (гостра лівошлуночкова недостатність, порушення ритму і провідності серця, розрив міокарда, гостра аневризма серця, післяінфарктний синдром Дреслера та ін.). Діагностика. Лікувальна тактика при нестабільній стенокардії та в різні періоди гострого інфаркту міокарда. Прогноз-модифікуюча терапія. Показання до хірургічного лікування. Реабілітація.

Тема 5. Гостре легеневе серце - тромбоемболія легеневої артерії (ТЕЛА). Хронічне легеневе серце. Вроджені вади серця у дорослих (ВВС).

Визначення поняття гострого легеневого серця. Фактори ризику. Класифікація. Патогенез порушень гемодинаміки. Клінічний перебіг. Критерії діагнозу, диференційний діагноз. Діагностичне значення змін даних лабораторних та інструментальних методів дослідження. Лікувальна тактика. Показання до хірургічного лікування.

Визначення поняття хронічного легеневого серця. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічні прояви. Дані додаткових методів дослідження залежно від етіологічного фактора. Диференційний діагноз. Принципи диференційованого лікування.

Визначення поняття вродженої вади серця (ВВС). ВВС зі збільшеним та нормальним легневим кровотоком. ВВС зі зменшеним легневим кровотоком. Дефект міжпередсердної та міжшлуночкової перетинки, відкритий артеріальний проток, коарктація аорти. Механізми порушень гемодинаміки, значення легеневої гіпертензії. Аномалія Ебштейна з шунтуванням крові з правого передсердя в ліве. Стеноз або атрезія легеневого стовбура з дефектом міжшлуночкової перегородки (тетрада Фалло). Стеноз легеневого стовбура із шунтуванням крові з правого передсердя в ліве. Значення неінвазивних та інвазивних методів для діагностики і диференційної діагностики. Ускладнення. Синдром Ейзенменгера. Показання до хірургічного лікування. Профілактика ускладнень. Прогноз та працездатність.

Тема 6. Інфекційний ендокардит. Набуті вади серця (мітральні та аортальні).

Визначення. Етіологія, патогенез. Клінічна картина. Особливості перебігу залежно від збудника. Діагностичні критерії. Значення лабораторних методів і ехокардіографічного дослідження в діагностиці. Диференційний діагноз. Ускладнення (серцева недостатність, емболії, абсцеси та ін.). Лікування. Режими антибактеріальної терапії. Показання до хірургічного лікування. Первинна і вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Визначення набутих вад серця. Недостатність та стеноз мітрального, аортального, трикуспідального клапанів. Етіологія, механізми порушень гемодинаміки. Класифікація. Комбіновані мітральні та аортальні вади. Клінічні прояви. Значення неінвазивних та інвазивних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Показання до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 7. Міокардити. Кардіоміопатії.

Визначення поняття міокардит. Класифікація. Етіологія та патогенез основних видів міокардитів. Клінічні прояви. Значення лабораторних та інструментальних методів дослідження в діагностиці. Критерії постановки діагнозу та диференційний діагноз. Ускладнення. Особливості лікування міокардитів. Профілактика. Прогноз та працездатність.

Визначення дилатаційної, гіпертрофічної, рестриктивної, аритмогенної кардіоміопатії правого шлуночка. Класифікація. Етіологія та патогенез. Клінічні прояви. Значення лабораторних та інструментальних методів дослідження в діагностиці. Критерії постановки діагнозу та диференційний діагноз. Ускладнення. Особливості лікування. Прогноз та працездатність.

Тема 8. Перикардити.

Визначення поняття перикардит. Етіологія та патогенез. Класифікація. Особливості клініки, перебігу і діагностики різних варіантів перикардитів. Методи верифікації діагнозу. Диференційний діагноз з ураженнями міокарду. Тампонада серця. Показання до пункції перикарду, її діагностичне та лікувальне значення. Диференційована терапія різних форм із урахуванням етіологічних факторів.

Тема 9. Порушення ритму серця. Порушення провідності серця

Визначення поняття порушення ритму серця. Етіологія. Класифікація. Електрофізіологічні механізми аритмій (екстрасистолія, фібриляція та тріпотіння передсердь, суправентрикулярна та шлуночкова тахікардії, фібриляція шлуночків). Клініка, ЕКГ-діагностика та диференціальна діагностика. Ускладнення. Медикаментозні та немедикаментозні методи лікування. Роль електроімпульсної терапії. Невідкладна терапія при пароксизмальних порушеннях ритму та раптовій серцевій смерті.

Визначення поняття порушення провідності. Етіологія. Класифікація. Клініка та ЕКГ-діагностика атріовентрикулярних блокад та блокад ніжок пучка Гіса. Тактика при гострих та хронічних порушеннях провідності. Невідкладна допомога при нападі Морганьї-Адамса-Стокса. Показання та принципи проведення електрокардіостимуляції (тимчасової, постійної). Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 10 . Гостра серцева недостатність (ГСН). Хронічна серцева недостатність (ХСН).

Визначення поняття ГСН. Основні причини. Патогенез порушень центральної та периферійної гемодинаміки при різних формах (недостатність лівих та правих відділів серця). Класифікація. Клінічні прояви. Діагностика. Невідкладна допомога при кардіогенному набряку легень та кардіогенному шоці.

Визначення поняття ХСН. Основні причини. Патогенез порушень центральної та периферичної гемодинаміки при різних формах (недостатність лівих та правих відділів серця). Роль нейрогуморальної активації та ремоделювання серця. Класифікація. Клінічні прояви та їх особливості залежно від варіанту (систоличний, діастолічний), стадії та функціонального класу. Діагностика. Значення лабораторних та інструментальних методів дослідження. Прогноз-модифікуюча терапія. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Змістовий модуль 2

Загальні питання внутрішньої медицини

Тема 11. Принципи доказової медицини. Сучасні клінічні дослідження. Особливості діагностики та лікування захворювань внутрішніх органів у людей похилого віку. Невідкладні стани в контексті невиліковного захворювання. Ожиріння та його наслідки

Визначення поняття. Роль доказової медицини у сучасній клінічній практиці. Складові доказової медицини. Медичний та етичний аспекти доказової медицини

Основні поняття клінічних досліджень. Клінічні випробування в Україні (проблеми та перспективи). Основні документи клінічного випробування. Клінічні етапи розробки лікарських речовин. Впровадження результатів клінічних досліджень в настанови для лікарів світу.

Особливості обміну речовин в похилому віці. Частота коморбідної патології у людей похилого віку. Особливості дії ліків на організм похилої людини. Особливості діагностики та лікування захворювань внутрішніх органів в похилому віці.

Невідкладні стани в контексті невиліковного захворювання.

Актуальність проблеми ожиріння. Методи розрахунку надлишкової ваги та визначення ожиріння. Класифікація ожиріння. Основні медичні наслідки ожиріння – метаболічний синдром, цукровий діабет, серцево-судинні захворювання, захворювання шлунково-кишкового тракту, ураження опорно-рухового апарату, репродуктивної системи, тощо. Сучасні підходи до медикаментозного та немедикаментозного лікування

Змістовий модуль 3

Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб крові та кровотворних органів

Тема 12. Анемії. Гострі та хронічні лейкої.

Визначення поняття анемія. Класифікація анемій (залізодефіцитна, В₁₂-дефіцитна, фолієво-дефіцитна, гемолітична, гіпопластична, постгеморагічна). Етіологічні фактори та патогенез.

Механізми внутрішньо-судинного та позасудинного гемолізу. Особливості клініки та лабораторної діагностики різних форм. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування різних форм. Переливання компонентів крові та кровозамінників.

Визначення поняття гострої лейкої. Сучасні погляди на етіологію та патогенез. Класифікація. Основні клініко-гематологічні синдроми. Клінічні прояви. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Підтримуюча терапія.

Визначення хронічної мієлоїдної лейкої, хронічної лімфоїдної лейкої, справжньої поліцитемії. Сучасні погляди на етіологію та патогенез. Класифікація. Основні клінічні прояви та клініко-гематологічні синдроми. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Трансплантація кісткового мозку.

Тема 13. Гемофілії. Тромбоцитопенічна пурпура.

Визначення поняття гемофілія. Етіологія та патогенез, основні клінічні синдроми. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Лікування. Терапія різних типів гемофілій. Профілактика кровотеч.

Основні етіологічні фактори та патогенетичні механізми розвитку тромбоцитопенічної пурпури. Основні клінічні синдроми. Діагностична цінність клінічного аналізу крові та дослідження системи гемостазу. Ускладнення. Особливості ведення хворих на імунну тромбоцитопенічну пурпур та лікування.

Тема 14: Лімфоми. Мієломна хвороба.

Визначення та класифікація лімфом. Ходжкінські лімфоми. Клінічні прояви та їх особливості при різних варіантах перебігу. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Профілактика. Прогноз та працездатність.

Неходжкінські лімфоми. Визначення та класифікація. Клінічні прояви та їх особливості при різних варіантах перебігу. Лімфоми як прояви ВІЛ-інфекції. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Профілактика. Прогноз та працездатність.

Визначення та класифікація множинної мієломи. Клінічні прояви. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Прогноз та працездатність

4. Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	СРЗ
Змістовий модуль 1.						
Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб серцево-судинної системи						
Тема 1: Артеріальна гіпертензія	8	2	0	4	0	2
Тема 2: Вторинні (симптоматичні) артеріальні гіпертензії. Нейроциркуляторна дистонія. Атеросклероз	8	0	0	6	0	2
Тема 3: Хронічні форми ішемічної хвороби серця	8	2	0	4	0	2
Тема 4: Гострий коронарний синдром (нестабільна стенокардія, гострий інфаркт міокарда).	8	2	0	4	0	2
Тема 5: Гостре легеневе серце - тромбоемболія легеневої артерії (ТЕЛА). Хронічне легеневе серце. Вроджені вади серця у дорослих	10	0	0	6	0	4
Тема 6: Інфекційний ендокардит. Набуті вади серця (мітральні та аортальні)	10	0	0	6	0	4
Тема 7: Міокардити. Кардіоміопатії.	8	0	0	6	0	2
Тема 8: Перикардити	8	0	0	4	0	4
Тема 9: Порушення ритму серця. Порушення провідності серця.	12	2	0	8	0	2
Тема 10: Гостра серцева недостатність. Хронічна серцева недостатність.	10	0	0	6	0	4
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	90	8	0	54	0	28
Змістовий модуль 2.						
Загальні питання внутрішньої медицини						
Тема 11: Принципи доказової медицини. Сучасні клінічні дослідження. Особливості діагностики та	8	0	0	6	0	2

лікування захворювань внутрішніх органів у людей похилого віку. Невідкладні стани в контексті невиліковного захворювання. Ожиріння та його наслідки						
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	8	0	0	6	0	2
Змістовий модуль 3.						
Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб крові та кровотворних органів						
Тема 12: Анемії. Гострі та хронічні лейкемії.	8	0	0	4	0	4
Тема 13: Гемофілії. Тромбоцитопенічна пурпура	6	0	0	4	0	2
Тема 14: Лімфоми. Мієломна хвороба.	8	0	0	4	0	4
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	22	0	0	12	0	10
Індивідуальні завдання	0	0	0	0	0	0
Усього годин	120	8	0	72	0	40

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Артеріальна гіпертензія	2
2.	Хронічні форми ішемічної хвороби серця	2
3.	Гострий коронарний синдром (нестабільна стенокардія, гострий інфаркт міокарда)	2
4.	Порушення ритму та провідності	2
Всього годин		8

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Практичне заняття 1. Артеріальна гіпертензія. Визначення. Роль порушень центральних та ниркових механізмів регуляції тиску, ендотеліальної функції та інших факторів. Класифікація. Клінічні прояви та дані додаткових методів дослідження. Ураження органів-мішеней. Диференційний діагноз. Стратифікація ризику. Ускладнення. Ізольована	2

	систолична артеріальна гіпертензія. Лікування.	
2.	Тема 1. Практичне заняття 2: Гіпертензивні кризи . Особливості лікувальної тактики та невідкладної допомоги.	2
3.	Тема 2. Практичне заняття 3. Вторинні (симптоматичні) артеріальні гіпертензії. Нейроциркуляторна дистонія. Визначення. Основні причини. Особливості клініки, діагностики ниркових (реноваскулярних, ренопаренхіматозних), ендокринних (синдром і хвороба Кушинга, феохромоцитома, синдром Конна, хвороба Грейвса) і гемодинамічних артеріальних гіпертензій. Артеріальна гіпертензія при вагітності, метаболічних порушеннях (метаболічний синдром). Значення лабораторних і інструментальних методів для диференційної діагностики та верифікації діагнозу. Терапевтичне та хірургічне лікування. Визначення поняття нейроциркуляторна дистонія. Етіологія та патогенез. Класифікація. Особливості клінічних синдромів. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Диференційована терапія.	2
4.	Тема 2. Практичне заняття 4. Атеросклероз Визначення. Роль гіперліпідемій, загального та місцевого запалення, ушкодження судинної стінки і тромбоцитів у розвитку атеросклерозу. Фактори ризику. Особливості клінічних проявів залежно від переважної локалізації (аорта, коронарні, мезентеріальні та ниркові артерії, артерії нижніх кінцівок).	2
5.	Тема 2. Практичне заняття 5. Атеросклероз: діагностика, ускладнення, лікування. Значення лабораторних, променевих та інших інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Загальні принципи лікування. Лікувальна тактика при різних варіантах перебігу.	2
6.	Тема 3. Практичне заняття 6. Хронічні форми ішемічної хвороби серця (ІХС). Класифікація, етіологія, патогенез, клініка Визначення ІХС. Етіологія. Класифікація ІХС. Особливості клінічного перебігу і діагностики різних варіантів стабільної стенокардії. Вазоспастична, мікрovasкулярна стенокардія. Безбольова форма ІХС, післяінфарктний та дифузний кардіосклероз. Особливості клінічних проявів.	2
7.	Тема 3. Практичне заняття 7. Хронічні форми ішемічної хвороби серця (ІХС). Діагностика, ускладнення, лікування. Критерії діагнозу. Диференційована терапія різних форм ІХС. Ускладнення. Прогноз - модифікуюча терапія.	2
8.	Тема 4. Практичне заняття 8. Гострий коронарний синдром: нестабільна стенокардія, інфаркт міокарда. Визначення. Класифікація гострого коронарного синдрому та інфаркту міокарда. Визначення нестабільної стенокардії. Класифікація. Особливості клінічного перебігу і діагностики нестабільної стенокардії та гострого інфаркту міокарда.	2
9.	Тема 4. Практичне заняття 9. Гострий коронарний синдром: нестабільна стенокардія, інфаркт міокарда: діагностика, лікування Критерії діагнозу. Ускладнення гострого інфаркту міокарда (гостра лівошлуночкова недостатність, порушення ритму і провідності серця, розрив міокарда, гостра аневризма серця, післяінфарктний синдром Дреслера та ін.). Діагностика. Лікувальна тактика при нестабільній стенокардії та в різні періоди гострого інфаркту міокарда. Прогноз-модифікуюча терапія. Показання до хірургічного лікування. Реабілітація.	2
10.	Тема 5. Практичне заняття 10. Гостре легеневе серце: тромбоемболія легеневої артерії Визначення поняття гостре легеневе серце. Фактори ризику. Класифікація.	2

	Патогенез порушень гемодинаміки. Клінічний перебіг. Критерії діагнозу, диференційний діагноз. Діагностичне значення змін даних лабораторних та інструментальних методів дослідження. Лікувальна тактика. Показання до хірургічного лікування.	
11.	Тема 5. Практичне заняття 11. Хронічне легеневе серце . Визначення поняття хронічне легеневе серце. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічні прояви, зміни даних додаткових методів дослідження залежно від етіологічного фактора. Диференційний діагноз. Принципи диференційованого лікування.	2
12.	Тема 5. Практичне заняття 12. Вроджені вади серця у дорослих: зі збільшеним, нормальним та зменшеним легенеvim кровотоком. Визначення поняття вроджена вада серця (ВВС). ВВС зі збільшеним, нормальним та зменшеним легенеvim кровотоком. Дефект міжпередсердної та міжшлуночкової перетинки, відкритий артеріальний проток, коарктація аорти. Механізми порушень гемодинаміки, значення легеневої гіпертензії. Значення неінвазивних та інвазивних методів для діагностики і диференційної діагностики. Ускладнення. Синдром Ейзенменгера. Аномалія Ебштейна з шунтуванням крові з правого передсердя в ліве. Стеноз або атрезія легеневого стовбура з дефектом міжшлуночкової перегородки (тетрада Фалло). Стеноз легеневого стовбура із шунтуванням крові з правого передсердя в ліве. Механізми порушень гемодинаміки, значення легеневої гіпертензії. Показання до хірургічного лікування. Профілактика ускладнень. Прогноз та працездатність.	2
13.	Тема 6. Практичне заняття 13. Інфекційний ендокардит. Визначення. Етіологія, патогенез. Клінічна картина. Особливості перебігу залежно від збудника. Діагностичні критерії. Значення лабораторних методів і ехокардіографічного дослідження в діагностиці. Диференційний діагноз. Ускладнення (серцева недостатність, емболії, абсцеси та ін.). Лікування. Режими антибактеріальної терапії. Показання до хірургічного лікування. Первинна і вторинна профілактика. Прогноз та працездатність	2
14.	Тема 6. Практичне заняття 14. Мітральні вади серця. Визначення. Недостатність та стеноз мітрального клапану. Етіологія, механізми порушень гемодинаміки. Класифікація. Клінічні прояви. Значення неінвазивних та інвазивних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Показання до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	2
15.	Тема 6. Практичне заняття 15. Аортальні вади серця. Визначення. Недостатність та стеноз аортального та трикуспідального клапанів. Етіологія, механізми порушень гемодинаміки. Класифікація. Комбіновані вади. Клінічні прояви. Значення неінвазивних та інвазивних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Показання до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	2
16.	Тема 7. Практичне заняття 16. Міокардити. Визначення поняття міокардит. Класифікація. Етіологія та патогенез основних видів міокардитів. Клінічні прояви. Значення лабораторних та інструментальних методів дослідження в діагностиці. Критерії постановки діагнозу та диференційний діагноз. Ускладнення. Особливості лікування міокардитів. Профілактика. Прогноз та працездатність.	2
17.	Тема 7. Практичне заняття 17. Кардіоміопатії: класифікація, етіопатогенез, клініка. Визначення дилатативної, гіпертрофічної , рестриктивної кардіоміопатій. Аритмогенна каріоміопатія правого	2

	шлуночка. Класифікація. Етіологія та патогенез. Клінічні прояви.	
18.	Тема 7. Практичне заняття 18. Кардіоміопатії: діагностика, лікування. Значення лабораторних та інструментальних методів дослідження в діагностиці. Критерії постановки діагнозу та диференційний діагноз. Ускладнення. Особливості лікування.	2
19.	Тема 8. Практичне заняття 19. Перикардити: гострі форми. Тампонада серця. Визначення поняття перикардит. Етіологія та патогенез гострого перикардиту. Особливості клініки, перебігу і діагностики. Методи верифікації діагнозу. Тампонада серця. Показання до пункції перикарду, її діагностичне та лікувальне значення.	2
20.	Тема 8. Практичне заняття 20. Перикардити: хронічні форми. Визначення. Класифікація. Клінічні прояви. Значення лабораторних та інструментальних методів дослідження в діагностиці. Критерії постановки діагнозу та диференційний діагноз. Ускладнення. Особливості лікування.	2
21.	Тема 9. Практичне заняття 21: порушення ритму серця: класифікація, етіопатогенез, клініка, діагностика. Визначення поняття порушення ритму серця. Етіологія. Класифікація. Електрофізіологічні механізми аритмій (екстрасистолія, фібриляція та тріпотіння передсердь, суправентрикулярна та шлуночкова тахікардії, фібриляція шлуночків). Клініка, ЕКГ-діагностика та диференціальна діагностика. Ускладнення.	2
22.	Тема 9. Практичне заняття 22: Порушення ритму серця: антиаритмічні лікарські засоби, інвазивні методи лікування. Медикаментозні та немедикаментозні методи лікування. Роль електроімпульсної терапії. Невідкладна терапія при пароксизмальних порушеннях ритму та раптовій серцевій смерті.	2
23.	Тема 9. Практичне заняття 23. Порушення провідності серця: класифікація, етіопатогенез, клініка. Визначення поняття порушення провідності. Етіологія. Класифікація. Клініка та ЕКГ-діагностика атріовентрикулярних блокад та блокад ніжок пучка Гіса.	2
24.	Тема 9. Практичне заняття 24. Порушення провідності серця: діагностика, лікування. Електрокардіостимуляція. Тактика при гострих та хронічних порушеннях провідності. Невідкладна допомога при нападі Морганьї-Адамса-Стокса. Показання та принципи проведення електрокардіостимуляції (тимчасової, постійної). Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	2
25.	Тема 10. Практичне заняття 25. Гостра серцева недостатність (ГСН): класифікація, клініка, діагностика, ускладнення, лікування. Визначення поняття ГСН. Основні причини. Патогенез порушень центральної та периферичної гемодинаміки при різних формах (недостатність лівих та правих відділів серця). Класифікація. Клінічні прояви. Діагностика. Невідкладна допомога при кардіогенному набряку легень та кардіогенному шоці.	2
26.	Тема 10. Практичне заняття 26. Хронічна серцева недостатність (ХСН): класифікація, етіопатогенез, клініка, діагностика. Визначення. Основні причини. Патогенез порушень центральної та периферичної гемодинаміки при різних формах (недостатність лівих та правих відділів серця). Роль нейрогуморальної активації та ремоделювання серця. Класифікація. Клінічні прояви та їх особливості залежно від варіанту, стадії та функціонального класу. Діагностика. Значення лабораторних та інструментальних методів дослідження.	2
27.	Тема 10. Практичне заняття 27. Хронічна серцева недостатність:	2

	ускладнення, лікування. Прогноз-модифікуюча терапія. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	
28.	Тема 11. Практичне заняття 28. Принципи доказової медицини. Сучасні клінічні дослідження. Визначення поняття доказова медицина. Роль доказової медицини у сучасній клінічній практиці. Складові доказової медицини. Медичний та етичний аспекти доказової медицини. Основні поняття клінічних досліджень. Клінічні випробування в Україні (проблеми та перспективи). Основні документи клінічного випробування. Клінічні етапи розробки лікарських речовин. Впровадження результатів клінічних досліджень в настанови для лікарів світу.	2
29.	Тема 11. Практичне заняття 29. Особливості діагностики та лікування людей похилого віку. Невідкладні стани в контексті невиліковного захворювання. Особливості обміну речовин в похилому віці. Частота коморбідної патології у людей похилого віку. Особливості дії ліків на організм похилої людини. Особливості діагностики та лікування захворювань внутрішніх органів в похилому віці.	2
30.	Тема 11. Практичне заняття 30. Ожиріння: класифікація, медичні наслідки. Лікування ожиріння Актуальність проблеми ожиріння. Методи розрахунку надлишкової ваги та визначення ожиріння. Класифікація ожиріння. Основні медичні наслідки ожиріння – метаболічний синдром, цукровий діабет, серцево-судинні захворювання, захворювання шлунково-кишкового тракту, ураження опорно-рухового апарату, репродуктивної системи, тощо. Сучасні підходи до медикаментозного та немедикаментозного лікування.	2
31.	Тема 12. Практичне заняття 31. Анемії: класифікація, етіопатогенез, клініка, діагностика, лікування. Визначення поняття анемія. Класифікація анемій. Залізодефіцитна, В ₁₂ -дефіцитна, фолієво-дефіцитна, гемолітична, гіпопластична, постгеморагічна. Етіологічні фактори та патогенез. Механізми внутрішньо-судинного та позасудинного гемолізу. Особливості клініки та лабораторної діагностики різних форм. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування різних форм. Переливання компонентів крові та кровозамінників.	2
32.	Тема 12. Практичне заняття 32. Гострі та хронічні лейкозії. Визначення поняття гострої лейкозії. Сучасні погляди на етіологію та патогенез. Класифікація. Основні клініко-гематологічні синдроми. Клінічні прояви. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Підтримуюча терапія. Визначення хронічної мієлоїдної лейкозії, хронічної лімфоїдної лейкозії, справжньої поліцитемії. Сучасні погляди на етіологію та патогенез. Класифікація. Основні клінічні прояви та клініко-гематологічні синдроми. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Трансплантація кісткового мозку.	2
33.	Тема 13. Практичне заняття 33. Гемофілії: визначення, основні клінічні форми, діагностика, лікування різних форм. Визначення поняття гемофілія. Етіологія та патогенез, основні клінічні синдроми. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Терапія різних типів гемофілій. Профілактика кровотеч.	2
34.	Тема 13. Практичне заняття 34. Тромбоцитопенічна пурпура. Основні етіологічні фактори та патогенетичні механізми розвитку	2

	тромбоцитопенічної пурпури. Основні клінічні синдроми. Діагностична цінність клінічного аналізу крові та дослідження системи гемостазу. Ускладнення. Особливості ведення хворих на імунну тромбоцитопенічну пурпуру та їх лікування.	
35.	Тема 14. Практичне заняття 35 Лімфоми: визначення, основні клінічні форми, діагностика, лікування різних форм. Визначення та класифікація. Клінічні прояви та їх особливості при різних варіантах перебігу. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Лімфоми як прояви ВІЛ-інфекції. Ускладнення. Принципи лікування. Профілактика. Прогноз та працездатність.	2
36.	Тема 14. Практичне заняття 36: Мієломна хвороба. Визначення та класифікація множинної мієломи. Клінічні прояви. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Прогноз та працездатність	2
Разом		72

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Назва теми / види завдань	Кількість годин
1	Тема 1. Підготовка до практичних занять 1 – 2	2
2	Тема 2. Підготовка до практичних занять 3 – 4 – 5	2
3	Тема 3. Підготовка до практичних занять 6 – 7	2
4	Тема 4. Підготовка до практичних занять 8 – 9	2
5	Тема 5. Підготовка до практичних занять 10 – 11 – 12	4
6	Тема 6. Підготовка до практичних занять 13 -14 - 15	4
7	Тема 7. Підготовка до практичних занять 16 -17 - 18	2
8	Тема 8. Підготовка до практичних занять 19 - 20	4
9	Тема 9. Підготовка до практичних занять 21 -22 – 23 - 24	2
10	Тема 10. Підготовка до практичних занять 25 – 26 - 27	4
11	Тема 11. Підготовка до практичних занять 28 – 29 -30	2
12	Тема 12. Підготовка до практичних занять 31 – 32	4
13	Тема 13. Підготовка до практичних занять 33 – 34	2
14	Тема 14. Підготовка до практичних занять 35 –36	4
РАЗОМ		40

7. Методи навчання

Лекції.

Практичні заняття: бесіда, рольові ігри, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта, демонстрація та відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком 5, інструктаж та відпрацювання навичок реєстрації ЕКГ, установки та інтерпретації даних холтерівського моніторингу, аналізу МНВ, тренувальні вправи з диференційної діагностики кардіологічних та гематологічних захворювань.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, самостійна робота з банком тестових завдань Крок-2, самостійне опанування алгоритмів клінічного обстеження хворого.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, оцінювання комунікативних навичок під час рольової гри, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: диференційний залік

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
2. Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
3. Оцінювання роботи із пацієнтом з теми заняття:
 - методи: оцінювання: а) комунікативних навичок спілкування з пацієнтом, б) правильність призначення та оцінки лабораторних та інструментальних досліджень, в) дотримання алгоритму проведення диференціального діагнозу, г) обґрунтування клінічного діагнозу, д) складання плану лікування;
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду пацієнта та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду пацієнта та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду пацієнта та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду пацієнта та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

До підсумкового контролю у формі диференційованого заліку допускаються лише ті здобувачі, які виконали вимоги навчальної програми з дисципліни, не мають академічної заборгованості та їх середній бал за поточну навчальну діяльність з дисципліни становить не менше 3,00.

Оцінювання результатів навчання під час підсумкового контролю

Зміст оцінюваної діяльності	Кількість балів
Відповідь на теоретичні запитання.	3
Оцінка електрокардіограми	1
Оцінка лабораторного аналізу	1

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на диференційному заліку

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач чітко і логічно відповів на поставлене запитання. Ґрунтовно і всебічно знає зміст теоретичного питання, вільно володіє професійною та науковою термінологією. Логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичних завдань. При розв'язанні практичного завдання точно дотримувався алгоритму інтерпретації даних та вільно сформулював заключення.
Добре «4»	Здобувач освіти чітко і логічно відповів на поставлене запитання. Достатньо глибоко і всебічно знає зміст теоретичного питання, володіє професійною та науковою термінологією. Логічно мислить і будує відповідь, використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичних завдань. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускає несуттєві помилки, які усуваються самим здобувачем, коли на них вказує екзаменатор. При розв'язанні практичного завдання допустив незначні похибки в алгоритмі інтерпретації даних та сформулював заключення за вказівкою викладача.
Задовільно «3»	Здобувач освіти у неповному обсязі володіє основним обсягом теоретичних знань, неточно використовує професійну та наукову термінологію. Відчуває значні труднощі при побудові самостійної логічної відповіді у застосуванні теоретичних знань при аналізі практичних завдань. У відповідях мають місце суттєві помилки. При розв'язанні практичного завдання припустився значних похибок у алгоритмі інтерпретації даних та сформулював невірне заключення.
Незадовільно «2»	Здобувач освіти не виконав завдання, у більшості випадків не дав відповіді на додаткові та навідні запитання. Не опанував основний обсяг теоретичних знань, виявив низький рівень володіння професійною та науковою термінологією. Відповіді на питання є фрагментарними, непослідовними, нелогічними, не може застосовувати теоретичні знання при аналізі практичних завдань. У відповідях має місце значна кількість грубих помилок. При розв'язанні практичного завдання не продемонстрував або припустився грубих помилок і похибок в алгоритмі діагностики ЕКГ та інтерпретації лабораторного аналізу.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150

Незадовільно («2»)	Нижче 120
--------------------	-----------

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Сценарії рольових ігор (за необхідністю)
- Електронний банк тестових завдань за підрозділами з дисципліни
- Навчально-методична література:
 1. Карпенко Ю.І., Поляков А.Є, Золотарьова Н.А, Савельєва О.В та ін. Внутрішня медицина: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти 4 курсу другого магістерського рівня спеціальності «Медицина» навчальний посібник, Одеса, ОНМедУ, 2023.175 с.
 2. Карпенко Ю.І., Поляков А.Є, Золотарьова Н.А, Савельєва О.В та ін. Внутрішня медицина: методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів вищої освіти 4 курсу другого магістерського рівня спеціальності «Медицина» / методичні рекомендації до практичних занять Одеса, ОНМедУ, 2023. 52 с.
 3. Карпенко Ю.І., Поляков А.Є, Золотарьова Н.А, Савельєва О.В та ін. Внутрішня медицина: методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти 4

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Артеріальна гіпертензія. Визначення. Класифікація. Клінічні прояви та дані додаткових методів дослідження. Ураження органів-мішеней. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування.
2. Гіпертензивні кризи, особливості лікувальної тактики.
3. Вторинні (симптоматичні) артеріальні гіпертензії. Визначення. Основні причини.
4. Особливості клініки, діагностики ниркових (реноваскулярних, ренопаренхіматозних), ендокринних (синдром і хвороба Кушинга, феохромоцитома, синдром Кона, хвороба Грейвса) і гемодинамічних (ізольована систолічна артеріальна гіпертензія, коарктація аорти) артеріальних гіпертензій. Артеріальна гіпертензія при вагітності. Значення лабораторних і інструментальних методів для диференційної діагностики та верифікації діагнозу. Лікування, в тому числі хірургічне лікування.
5. Атеросклероз. Визначення. Роль гіперліпідемії, загального та місцевого запалення, ушкодження судинної стінки і тромбоцитів у розвитку атеросклерозу. Фактори ризику. Особливості клінічних проявів залежно від переважної локалізації (аорта, коронарні, мезентеріальні та ниркові артерії, артерії нижніх кінцівок). Значення лабораторних, променевих та інших інструментальних методів дослідження. Ускладнення. Загальні принципи лікування. Лікувальна тактика при різних варіантах перебігу. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
6. Хронічні форми ішемічної хвороби серця (ІХС). Визначення ІХС. Етіологія. Класифікація ІХС. Особливості клінічного перебігу і діагностики різних варіантів стабільної стенокардії. Безбольова форма ІХС, післяінфарктний та дифузний кардіосклероз. Особливості клінічних проявів. Критерії постановки діагнозу. Диференційована терапія різних форм ІХС. Прогноз-модифікуюча терапія.
7. Гострий коронарний синдром (нестабільна стенокардія і гострий інфаркт міокарда). Визначення. Класифікація. Особливості клінічного перебігу і діагностики гострого інфаркту міокарда. Критерії діагнозу. Ускладнення гострого інфаркту міокарда (гостра лівощлуночкова недостатність, порушення ритму і провідності серця, розрив міокарда, гостра аневризма серця, післяінфарктний синдром Дреслера та ін.). Діагностика. Лікувальна тактика в різні періоди гострого інфаркту міокарда. Прогноз-модифікуюча терапія. Показання до хірургічного лікування. Реабілітація.
8. Тромбоемболія легеневої артерії (ТЕЛА). Визначення ТЕЛА. Фактори ризику. Класифікація. Патогенез порушень гемодинаміки. Клінічний перебіг. Критерії діагнозу, диференційний діагноз. Діагностичне значення змін даних лабораторних та інструментальних методів дослідження. Лікувальна тактика. Показання до хірургічного лікування.
9. Легеневе серце. Визначення легеневого серця. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічні прояви, зміни даних додаткових методів дослідження залежно від етіологічного фактору. Диференційний діагноз. Принципи диференційованого лікування.
10. Вроджені вади серця у дорослих. Визначення. Дефект міжпередсердної і міжшлуночкової перегородок, відкрита артеріальна протока, коарктація аорти. Механізми порушень гемодинаміки, значення легеневої гіпертензії. Значення неінвазійних і інвазійних методів для діагностики і диференційної діагностики. Ускладнення. Синдром Ейзенменгера. Лікування. Показання до хірургічного лікування. Профілактика ускладнень. Прогноз та працездатність.
11. Інфекційний ендокардит. Визначення. Етіологія, патогенез. Діагностичні критерії. Значення лабораторних методів і ехокардіографічного дослідження в діагностиці.

- Диференційний діагноз. Ускладнення (серцева недостатність, емболії, абсцеси). Лікування. Режими антибактеріальної терапії. Показання до хірургічного лікування.
12. Набуті вади серця. Визначення. Вади мітрального, аортального, трикуспідального клапанів. Етіологія, механізми порушень гемодинаміки. Класифікація. Комбіновані мітральні та аортальні вади. Клінічні прояви. Значення неінвазійних та інвазійних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Показання до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
13. Міокардити та кардіоміопатії. Визначення. Класифікація. Етіологія та патогенез основних видів кардіоміопатій (запальних, метаболічних, ідіопатичних). Клінічні прояви, зміни ЕКГ, ЕхоКГ та інших променевих методів дослідження залежно від етіології і варіанту перебігу. Критерії постановки діагнозу та диференційний діагноз. Ускладнення. Особливості лікування різних кардіоміопатій.
14. Перикардити. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація. Особливості клініки, перебігу і діагностики різних варіантів перикардитів. Методи верифікації діагнозу. Тампонада серця. Показання до пункції перикарду, її діагностичне та лікувальне значення. Диференційована терапія різних форм із урахуванням етіологічних факторів. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
15. Порушення ритму серця. Визначення. Етіологія. Класифікація. Електрофізіологічні механізми аритмій (екстрасистоля, фібриляція та тріпотіння передсердь, шлуночкові тахікардія та фібриляція шлуночків). Клініка, ЕКГ-діагностика та диференційна діагностика. Ускладнення. Медикаментозні та немедикаментозні методи лікування. Роль електроімпульсної терапії.
16. Невідкладна терапія при пароксизмальних порушеннях ритму та раптовій зупинці серця. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
17. Порушення провідності серця. Визначення. Етіологія. Класифікація. Клініка та ЕКГ-діагностика атріовентрикулярних блокад та блокад ніжок пучка Гіса. Тактика при гострих та хронічних порушеннях провідності. Невідкладна допомога при нападах Морганьї-Адамса-Стокса. Показання та принципи електрокардіостимуляції (тимчасової, постійної). Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
18. Гостра серцева недостатність. Визначення. Основні причини. Патогенез порушень центральної та периферичної гемодинаміки при різних формах (недостатність лівих та правих відділів серця). Класифікація. Клінічні прояви. Діагностика. Невідкладна допомога при кардіогенному набряку легень та кардіогенному шоці.
19. Хронічна серцева недостатність. Визначення. Основні причини. Патогенез порушень центральної та периферичної гемодинаміки при різних формах (недостатність лівих та правих відділів серця). Роль нейрогуморальної активації та ремоделювання серця. Класифікація. Клінічні прояви та їх особливості залежно від варіанту (систоличний, діастолічний), стадії та функціонального класу. Діагностика. Значення лабораторних та інструментальних методів дослідження. Прогноз-модифікуюча терапія. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
20. Нейроциркуляторна дистонія. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація. Особливості клінічних синдромів. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Диференційована терапія. Первинна і вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.
21. Принципи доказової медицини. Визначення поняття. Роль доказової медицини у сучасній клінічній практиці. Складові доказової медицини. Основні поняття клінічних досліджень. Медичний та етичний аспекти доказової медицини.
22. Діагностика та лікування людей похилого віку. Особливості обміну речовин у похилому віці. Частота коморбідної патології у людей похилого віку. Особливості дії ліків на організм людини похилого віку. Особливості діагностики та лікування в похилому віці.
23. Ожиріння та його наслідки. Актуальність проблеми. Методи розрахунку надлишкової ваги (індексу маси тіла) та визначення ожиріння. Класифікація ожиріння. Основні медичні наслідки ожиріння – метаболічний синдром, цукровий діабет, серцево-судинні захворювання

та захворювання шлунково-кишкового тракту. Сучасні підходи до медикаментозного та немедикаментозного лікування.

24. Анемії (залізодефіцитна, В₁₂-дефіцитна, фолієво-дефіцитна, гемолітична, гіпопластична, постгеморагічна). Етіологічні фактори та патогенез. Особливості клініки та лабораторної діагностики різних форм. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування різних форм.

25. Гострі та хронічні лейкемії. Визначення. Визначення хронічної мієлоїдної лейкемії, хронічної лімфобласної лейкемії, справжньої поліцитемії. Сучасні погляди на етіологію та патогенез. Класифікація. Основні клінічні прояви та клініко-гематологічні синдроми. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування

26. Трансплантація кісткового мозку.

27. Лімфоми та мієломна хвороба: визначення, класифікація, клініка, діагностика, лікування.

28. Ходжкінські та неходжкінські лімфоми. Клінічні прояви та їх особливості при різних варіантах перебігу. Критерії діагнозу. Ускладнення. Принципи лікування.

29. Тромбоцитопенічна пурпура, клінічні прояви, принципи лікування.

30. Гемофілія. Визначення. Етіологія та патогенез, основні клінічні синдроми. Критерії діагнозу. Терапія різних гемофілій.

31. Мієломна хвороба. Визначення, етіопатогенез, клініка, особливості лабораторної та інструментальної діагностики, лікування

12. Рекомендована література

Основна:

1. Внутрішні хвороби: у 2 ч. Ч. 1: Розділи 1–8: Нац. підручник для лікарів-інтернів, студ. мед. ЗВО, лікарів-практиків терапевт. профілю. Рекомендовано вченою радою ІФНМУ / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін.; за ред. Л.В Глушка. — К., 2019. — 680 с., тв. пал., (ст. 5 пр.).
2. Внутрішні хвороби: у 2 ч. Ч. 2: Розділи 9–24: Нац. підруч. для лікарів-інтернів, студ. мед. ЗВО, лікарів-практиків терапевт. профілю. Рекомендовано вченою радою ІФНМУ / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін.; за ред. Л.В Глушка. — К., 2019. — 584 с. + 6с. кольор. вкл., тв. пал., (ст. 5 пр.).
3. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини: Навч. посіб. для лікарів-практиків, сімей. лікарів, аспірантів, студ. мед. ЗВО. Рекомендовано вченою радою НМУ ім. О.О. Богомольця / А.С. Свінцицький. — К., 2019. — 1008 с. + 80 с. кольор. вкл., тв. пал., (ст. 3пр.).
4. Внутрішні хвороби: Підручник, заснований на принципах доказової медицини 2018/19 / Керівник проекту Александра Кубец, гол. ред. Адріана Яремчук-Кочмарик, Анатолій Свінцицький; пер. з польск. –Краків: Практична медицина, 2018. –1632 с.
5. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування // За редакцією В.М.Коваленка, М.І.Лутая, Ю.М.Сіренка, О.С.Сичова, 4-те вид., переробл. і доповн. – К.: Моріон, 2021. – 224 с.
6. ЕКГ у практиці = The ECG in Practice = ЭКГ в практике: навчальний посібник / Джон Р. Хемптон; переклад 6-го англ. видання. – Київ: Медицина, 2018. – 560 с.

Додаткова:

1. Свінцицький А. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини / Медицина, 2019. – 1008 с.
2. Алгоритми діагностики і лікування невідкладних станів у терапевт. Практиці: посібник / Стародуб Є.М. – Т. 2019. — 196 с., пал. м'яка.
3. Невідкладні стани у практиці терапевта і сімейного лікаря, посібник /Спішин А.В. . – Т. 2019. — 380 с., пал. тв.
4. Практикум з курації терапевтичного хворого і написання навчальної історії хвороби: посібник / С.М. Андрейчин. – Т. 2019. — 112 с., пал. м'яка.

5. Лікування та профілактика COVID-19. Охорона психічного здоров'я в умовах пандемії. Навчальний посібник для студентів, інтернів (українська мова). Рекомендовано вченою радою ДМА. Відповідає типовій навчальній програмі. /за ред. проф., д.м.н. Абатурова О.Є. та проф., д.м.н. Юр'євої Л.М. – Л. 2020. — 296 с., пал. тв.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. <http://moz.gov.ua> – Міністерство охорони здоров'я України
2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / American Medical Association
3. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
4. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
5. <http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація